

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра туризму та економіки підприємства

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

завідувач кафедри туризму та економіки
підприємства

Людмила БЕЗУГЛА

«28» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОЛОГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СФЕРОЮ ОБСЛУГОВУВАННЯ»

Галузь знань	24 Сфера обслуговування
Спеціальність	241 Готельно-ресторанна справа
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Освітньо-професійна програма	«Готельно-ресторанний бізнес»
Спеціалізації	-
Статус	Обов'язкова
Загальний обсяг	3 кредити ЄКТС (90 годин)
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік
Термін викладання	2-й семестр, 3 чверть
Мова викладання	українська

Викладач: к.е.н., доцент Белобородова М.В.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Екологічне управління сферою обслуговування» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа освітньо-професійної програми «Готельно-ресторанний бізнес». Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. туризму та економіки підприємства. Дніпро: НТУ «ДП», 2024. 14 с.

Розробниця: Белобородова Марія Валеріївна, к.е.н., доцент кафедри туризму та економіки підприємства

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки здобувачів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа (протокол № 1 від 28.08.2024 р).

ЗМІСТ

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	4
3. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	5
4. ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
5. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	7
6.1. Шкали	7
6.2. Засоби та процедури	7
6.3. Критерії	8
7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	11
8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	11

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі «Готельно-ресторанний бізнес» спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа другого (магістерського) рівня вищої освіти здійснено розподіл програмних результатів навчання (РН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до дисципліни Ф6 «Екологічне управління сферою обслуговування» віднесено наступні результати навчання:

РН1	Розробляти і приймати ефективні рішення з питань розвитку суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики, забезпечувати їх реалізацію, аналізувати і порівнювати альтернативи, оцінювати ризики та імовірні наслідки їх впливу
РН4	Здійснювати моніторинг кон'юнктури ринку готельних та ресторанних послуг
РН7	Досліджувати моделі розвитку міжнародних та національних готельних і ресторанних мереж (корпорацій)
РН11	Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань та створення нових технологій та видів послуг (продукції) в сфері готельно-ресторанного бізнесу та в ширших мультидисциплінарних контекстах

Мета дисципліни – формування у майбутніх фахівців здатності приймати ефективні управлінські рішення щодо мінімізації негативних впливів діяльності підприємств сфери обслуговування на довкілля та досягнення високого рівня екологічної безпеки та відповідальності в сфері процесів виробництва та споживання послуг гостинності.

2. ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	Шифр ДРН	Зміст
РН1	РН1.1-Ф6	аналізувати екологічні обмеження та ризики в діяльності закладів гостинності, аналізувати і порівнювати альтернативи, оцінювати імовірні екологічні наслідки їх впливу
	РН1.2-Ф6	розробляти кліматичну стратегію готельно-ресторанного закладу із врахуванням вимог екологічної безпеки та раціональності
	РН1.3-Ф6	володіти підходами до розробки та впровадження систем екологічного управління на підприємствах сфери обслуговування
РН4	РН4.1-Ф6	здійснювати моніторинг кон'юнктури ринку екологічних готельних та ресторанних закладів
	РН4.2-Ф6	здійснювати маркетингове позиціонування екологічних продуктів та послуг в гостинності
РН7	РН7.1-Ф6	знати вимоги основних міжнародних та національних систем зеленої сертифікації закладів гостинності
	РН7.2-Ф6	володіти основними управлінськими підходами з позицій циркулярності та “zero waste” в сфері обслуговування
РН11	РН11.1-Ф6	забезпечувати екологізацію сервісу в готельно-ресторанних закладах

3. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Ф1 Інноваційні моделі розвитку готельно-ресторанного бізнесу	Розробляти, впроваджувати та застосовувати сучасні методи оцінювання ефективності впровадження інновацій в готельно-ресторанному бізнесі; Оцінювати нові ринкові можливості, формулювати бізнес-ідеї та розробляти маркетингові заходи з за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень
--	---

4. ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Розподіл за формами навчання, години					
	денна			заочна		
	обсяг	аудиторні заняття	самостійна робота	обсяг	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	45	18	27	45	4	41
практичні	45	18	27	45	4	41
РАЗОМ	90	36	54	90	8	82

5. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ПР	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	45
РН1.1-Ф6 РН7.2-Ф6	Тема 1. Туризм та гостинність: вплив на аспекти сталого розвитку 1. Три фундаментальні складові сталого розвитку 2. Сталий розвиток та КСВ у туризмі та гостинності – екологічні проблеми 3. Екологічна безпека у сфері послуг: світовий досвід	6
РН1.1-Ф6 РН7.2-Ф6	Тема 2. Принципи та можливості циркулярної економіки в туризмі та гостинності 1. Тенденції розвитку сталої інфраструктури у загальноєвропейському регіоні 2. Екологічні тренди в сфері обслуговування 3. Виклики та проблеми застосування принципів циркулярності в загальноєвропейському регіоні	6
РН1.1-Ф6 РН1.3-Ф6	Тема 3. Сутність та значення екологічного управління 1. Система екологічного управління як інструмент забезпечення якості послуг 2. Переваги організацій після сертифікації системи екоменеджменту відповідно до вимог стандарту ISO 14001 3. Система Plan-Do-Check-Act та оперативне планування і контроль поточної діяльності	6
РН1.1-Ф6 РН1.2-Ф6 РН1.3-Ф6	Тема 4. Розробка та впровадження системи екологічного управління: загальні рекомендації 1. Загальні положення щодо запровадження ISO 14001	5

Шифри ПР	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	2. Визначення середовища (контексту) організації 3. Розуміння потреб і очікувань зацікавлених сторін 4. Програма досягнення цілей та реєстр екологічних аспектів впливу	
РН1.1-Ф6 РН7.1-Ф6	Тема 5. Екологічне управління в туристичному транспортному забезпеченні 1. Вплив кризових явищ на світові туристичні потоки 2. Внесок транспортного забезпечення туристичних послуг в деградацію довкілля 3. Практика зниження негативного впливу транспорту в туризмі	5
РН1.1-Ф6 РН1.2-Ф6 РН1.3-Ф6 РН4.1-Ф6 РН7.1-Ф6 РН7.2-Ф6	Тема 6. Екологічне управління в готельно-ресторанних комплексах 1. Системи зеленої сертифікації в світі 2. Спрощена система екологічного менеджменту 3. Zero waste в секторі HoReCa	5
РН4.1-Ф6 РН4.2-Ф6 РН7.1-Ф6	Тема 7. Екологічні продукти та послуги в туризмі та гостинності 1. Просування сталого туризму 2. Екологічна стратегія курортних готелів 3. Збалансоване задоволення потреб споживачів туристичних послуг	6
РН1.1-Ф6 РН1.3-Ф6 РН4.1-Ф6 РН11.1-Ф6	Тема 8. Екологізація сервісу в туристично-рекреаційних та готельно-ресторанних комплексах 1. Глобальні тенденції споживацької поведінки в туризмі та гостинності: оздоровлення та екологізація 2. Регіональні екологічні стратегії для закладів HoReCa 3. Практична екологічна політика: від запровадження до моніторингу	6
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	45
РН1.1-Ф6 РН11.1-Ф6	1. Шляхи запровадження зелених інвестицій в сфері обслуговування	6
РН1.1-Ф6 РН1.3-Ф6	2. Механізм реалізації екологічного менеджменту в закладах HoReCa	6
РН1.1-Ф6 РН7.1-Ф6	3. Екологічна сертифікація закладів гостинності. Спрощена система екологічного менеджменту	6
РН1.1-Ф6 РН7.2-Ф6	4. Управління відходами в закладах HoReCa: практичні кейси	6
РН1.1-Ф6 РН4.1-Ф6 РН4.2-Ф6 РН7.2-Ф6 РН11.1-Ф6	5. Екологічні політики закладів HoReCa: створення, дисемінація, поліпшення	5
РН1.1-Ф6 РН1.2-Ф6	6. Типова кліматична стратегія закладу гостинності	5
РН1.1-Ф6 РН4.1-Ф6 РН4.2-Ф6	7. Інклюзивність та адаптивність закладів гостинності в контексті досягнення цілей сталого розвитку	5

Шифри ПР	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
РН1.1-Ф6 РН11.1-Ф6	8. Оцінювання та рейтингування екологічних потреб в загальній ієрархії власних споживчих переваг	6
РАЗОМ		90

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Оцінювання досягнень здобувачів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти», <http://surl.li/bgruz>. Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувачів за дисципліною.

6.1. Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних здобувачів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень здобувачів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо здобувач отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2. Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності та автономії здобувачів за вимогами НРК до 7-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Здобувачі на контрольних заходах мають виконувати завдання, орієнтовані на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики, що надаються здобувачам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних

результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання	виконання завдань під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів
практичні	контрольні завдання	виконання завдань під час практичних занять		виконання ККР під час диф. заліку за бажанням здобувача
	індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольних завдань.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час заліку має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

6.3. Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де, a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для другого (магістерського) рівня вищої освіти (подано нижче).

**Загальні критерії досягнення результатів навчання для
7-го кваліфікаційного рівня за НРК**

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
- спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: – спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень; – критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	95-100
	Відповідь містить не грубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
- спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур; - здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або	Відповідь характеризує уміння: – виявляти проблеми; – формулювати гіпотези; – розв'язувати проблеми; – оновлювати знання; – інтегрувати знання; – провадити інноваційну діяльність; – провадити наукову діяльність	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з не грубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
мультидисциплінарних контекстах; - здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	Рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
- зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Зрозумілість відповіді (доповіді). <i>Мова:</i> правильна; чиста; ясна; точна; логічна; виразна; лаконічна. <i>Комунікаційна стратегія:</i> – послідовний і несуперечливий розвиток думки; – наявність логічних власних суджень; – доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; – правильна структура відповіді (доповіді); – правильність відповідей на запитання; – доречна техніка відповідей на запитання; – здатність робити висновки та формулювати пропозиції; – використання іноземних мов у професійній діяльності	95-100
	Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Відповідальність і автономія		
- управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів; - відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів; - здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії	Відмінне володіння компетенціями: – використання принципів та методів організації діяльності команди; – ефективний розподіл повноважень в структурі команди; – підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за взаємовідносини); – стресовитривалість; – саморегуляція; – трудова активність в екстремальних ситуаціях; – високий рівень особистого ставлення до справи; – володіння всіма видами навчальної діяльності; – належний рівень фундаментальних знань; – належний рівень сформованості загально-навчальних умінь і навичок	95-100
	Упевнене володіння компетенціями відповідальності і автономії з незначними хибами	90-94
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано дві вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано три вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано чотири вимоги)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано п'ять вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано шість вимог)	65-69
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (рівень фрагментарний)	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

На навчальних заняттях здобувачі повинні мати: гаджети з можливістю підключення до Інтернету; перевірений доступ до застосунків Microsoft Office: Teams, Moodle; інстальований на ПК та /або мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point).

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Bieloborodova M., Herasymenko T., Bezuhla L. Strategic directions of the regional tourist complex balanced functioning. Причорноморські економічні студії. 2024. №86. С. 219-227. <https://doi.org/10.32782/bses.86-35>

2. Bieloborodova, M., Bessonova S., Bessonova A. Monitoring the sustainability of small and medium business in the regions of Ukraine based on the resource approach. *Public Security and Public Order*. 2022. Vol. 29. P. 3-15.
3. European commission. Delivering the European Green Deal. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/delivering-european-green-deal_en
4. Bieloborodova M. Environmental basics of sustainability in tourism and hospitality. The EU Cohesion policy and healthy national development: Management and promotion in Ukraine / eds. N. Letunovska, L. Saher, A. Rosokhata. Szczecin: Centre of Sociological Research. 2023. pp. 234-269. DOI: 10.14254/978-83-968258-5-8/2023
5. Абрамова А. Г., Мирошник Ю. А. Еко-тренд в сфері гостинності: економічні та соціальні аспекти. *Ефективна економіка*. 2020. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7904> DOI: 10.32702/2307-2105-2020.5.82
6. Белобородова М. Соціальна відповідальність закладів індустрії гостинності в Україні: ретроспективний аналіз. *Економічні горизонти*. 2023. № 3(25). С. 36–46. [https://doi.org/10.31499/2616-5236.3\(25\).2023.286654](https://doi.org/10.31499/2616-5236.3(25).2023.286654)
7. Белобородова М.В., Іващенко І.М. Шляхи екологізації туристичного транспортного забезпечення. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті: Зб. наук. праць*. 2023. № 2 (83). С. 144-155. DOI 10.31375/2226-1915-2023-2-144-155
8. Белобородова М.В., Бессонова А.В. Ways of greening services in recreational facilities of Ukraine. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 68. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/68-2022>
9. Безугла Л. С., Палєхова Л. Л., Белобородова М. В. Управління сталою поведінкою споживачів у туристичній діяльності: навч. посіб. Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». Дніпро: Акцент, 2024. 185 с.
10. Державні будівельні норми України. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення. ДБН В.2.2-40:2018 Із зміною № 1. Київ, Міністерство розвитку громад та територій України, 2022. URL: <http://surl.li/obyra>.
11. ДСТУ ISO 22483:2022 Туризм та пов'язані з ним послуги. Готелі. Вимоги до послуг (ISO 22483:2020, IDT) <http://surl.li/obyrrh>.
12. Галушкіна Т. П., Грановська Л. М., Кисельова Р. А. Екологічний менеджмент та аудит: навчальний посібник. Херсон: Олді-Плюс, 2019. 455 с.
13. Екологічне управління бізнесом в умовах євроінтеграції: навчальний посібник / П. Д. Дудкін та ін. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2018. 200 с.
14. Зіновчук Н. В., Ращенко А. В. Екологічний маркетинг: навч. посіб. Житомир: видавництво ЖДУ ім. І. Франка, 2015. 190 с.

15. Тітомир Л., Коротич О., Халілова-Чуваєва,Ю. Екологізація готелів як напрям розвитку готельно-ресторанного бізнесу. 2021. *Економіка харчової промисловості*. № 13(3). С. 88-92 <https://doi.org/10.15673/fie.v13i3.2136>

Інформаційні ресурси

1. Program documents. 27th session of the Committee on Environmental Policy. Greening the economy in the pan-European region: working towards sustainable infrastructure. URL: <https://unece.org/environmental-policy/events/27th-session-committee-environmental-policy>

2. Case studies. Transfer of EU Best Practices in the Field of Tourism for the Countries of Central Asia. URL: <https://www.switch-asia.eu/resource/transfer-of-eu-best-practices-in-the-field-of-tourism-for-the-countries-of-central-asia/>

3. ISO 14000 family. Environmental management. URL: <https://www.iso.org/iso-14001-environmental-management.html>

4. Журнал «Ecobusiness. Екологія підприємства». URL: <https://ecolog-ua.com/>

5. Медіа проєкт на підтримку зеленого порядку денного в Україні «2022: Ecotransformation & ESG without borders. URL: <https://paeu.com.ua/2022-ecotransformationesg-without-borders/>

6. ВР України. Положення про Міністерство енергетики та захисту довкілля України: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.01.2015 № 32 // База даних «Законодавство України». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32-2015-п>.

7. ВР України. Про охорону навколишнього природного середовища. Закон від 25.06.1991 № 1264-XII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>.

8. ВР України. Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 р. Закон від 28.02.2019 № 2697-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19>

Навчальне видання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Екологічне управління сферою обслуговування»
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
ОПП «Готельно-ресторанний бізнес»
зі спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа

Розробниця:
Белобородова Марія Валеріївна

В редакції авторки

Видано
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Дмитра Яворницького, 19.